

PROF. DR. SERAP YILMAZ (1949-2008)

Sabri Sürgevil

Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü ilk kaybını verdi. Serap Yılmaz, 1970’li yılların ortasında genç bir asistan olarak göreve başladığı Fakültesinden, hüzünlü bir törenle sonsuzluğa uğurlandı. Daha önceki yıllarda Serap Yılmaz farklı şekillerde ve amaçla Fakültemizden ayrılmıştı. Bu ayrılışı kendi isteği dışında oldu. İnsanların sağlığında ve ölümünden sonra birçok şey söylenir, yazılır çizilir. Biz bu yazıda gündelik, akademik hayatın içinde yaşanan sorunlara değinmeksizin Serap Yılmaz’ın yaptıkları ve yapmaya çalıştıklarından söz etmeye çalışacağız.

Serap Yılmaz kimdir?

1949 yılında Uşak’ta doğan, ilk ve ortaöğrenimini Simav ve Kütahya’da tamamlayan, yetiştiği aile ve çevresiyle bağlarını koruyan, 1968 yılında İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi’nde yüksek öğrenime başladıktan sonra Tarih’le bağlarını güçlendiren, Yeniçağ Sertifikası çerçevesinde hazırladığı “*Netayicü-l Vukuat*” başlıklı tezi ile 1971 yılında lisans diplomasını alan bir genç.

Heyecanlı, bir şeyler yapmak isteyen, tuttuğunu koparmaya çalışan bir öğretmen olarak İzmir Akşam Ticaret Lisesi’nde tarih öğretmenliği yaptıktan sonra, başlayan yeni bir hayat. Akademik hayata geçişi, 1976 yılında Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Fakültesi Tarih, Coğrafya ve Arkeoloji Bölümüne asistan olarak atanmasıyla başladı. Serap Yılmaz bu göreve gelirken bir ilki gerçekleştirdi, günümüz E.Ü Edebiyat Fakültesinin çekirdek kadrosunda yer aldı. 1978 yılında “*İlk Kuruluş Bayraklı’dan I. Bizans Devri Sonuna Kadar İzmir Şehri ve Tarihi*” başlıklı tezi ile Yüksek Lisans’ını tamamladı.

1980 yılında Fransız Hükümeti’nin burslarından birini alarak Paris’e gitti ve Sorbonne Üniversitesi’nde (Paris IV) tekrar yüksek lisans programına başladı. 1981 yılında bu programı tamamlayarak ‘Methodes de l’histoire sérielle’ (Dizisel Tarih Yöntemleri) teziyle ikinci yüksek lisans diplomasını (Diplome d’Etudes Approfondies) aldı. Serap Yılmaz için artık durma zamanı değildi. Sorbonne Üniversitesi’nde (Paris IV) doktora programına girdi. 1983

yılında Fransız hükümetinin verdiği bir bursla Paris'e gittiğimde doğal olarak araştırmalarımda, özellikle Ministère des Affaires Etrangères, Archives Diplomatiques, Guerre 1914-1918 Turquie serisini Serap Yılmaz'ın sayesinde yararlanma olanağı buldum. Bu nedenle Serap Yılmaz, zamanını yeni tanıdığı bir arkadaşına ayırabilen ender insanlardan biriydi. Araştırmalarımı yarıda bırakıp Türkiye'ye Üniversiteme geri dönme kararını verme durumunda kaldığımda hiç unutmam "her şey çok çabuk değişiyor, bakarsın İzmir'de ikimizde doktoramızı tamamlamış insanlar olarak, beraber çalışırız" diye umutlar verdiğinde "hayallerin ne kadar geniş" demiştim. Dediği gibi oldu.

1985 yılında "La soie dans les relations commerciales entre la France et l'Empire Ottoman au XVIIIe siècle (1700-1789)" "XVIII. Yüzyılda Osmanlı İmparatorluğu ile Fransa Arasındaki Ticari İlişkilerde İpek (1700-1789)" başlıklı tezi ile Yeni ve Yakınçağlar tarihi alanında Doktor ünvanını kazanarak Türkiye'ye döndü. 1986 yılında Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü Yeniçağ Anabilim Dalına Yardımcı Doçent olarak atandı. Birlikte çalışmaya başladık. Tarih bölümüne yeni bir hava getirmeye, çağdaş tarih anlayışını, Annales (annal) ekolü izler ve tanıtmaya çalışırdı. Böylesine zor bir işi başarmaya çalışma, birikimini öğrencilere aktarma arzusu hiç sönmedi. Çeviri, bildiri ve makaleleri hep bu doğrultudaydı. Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü Yeniçağ Anabilim dalında 1991 yılında Doçent, 2000 yılında Profesör oldu. Ailesinden üst üste kaybettiği sevdikleri, kendi sağlık sorunları ve bunların üstüne eklenen motivasyon bitişine neden olan mesleki sorunları Serap Yılmaz'ı yeni bir arayışa sürükledi. Ani bir kararla Emekli oldu. Bir süre sonra -2002 yılından itibaren- Adnan Menderes Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü'nde mesleğine döndü. Tarih Bölümü Başkanlığı'nı yürütmeye başladı. Heyecanlıydı, umutluydu, etrafında genç bir kadro vardı, misyon ve vizyonunu ortaya koyabileceğini düşünüyordu. Projeleri vardı kafasında değil etrafındaki gençlerle paylaştığı. Olmadı, fırsat bulamadı, sağlık sorunları yakasını bırakmadı. Yarım kalan projeleri, çağdaş tarih yaklaşımlarına aşına gençler yetiştirme düşüncelerini, miras olarak bırakıp ölümlü dünyadan gitti.

Serap Yılmaz hakkında bu yazılanlardan sonra, başta "Osmanlı İmparatorluğu'nda Veba (1700-1850), Çeviri: Daniel Panzac, La Peste Dans L'Empire Ottomane (1700-1850), Leuven, 1985, İstanbul, Toplumsal Tarih Vakfı, 1997 " olmak üzere yazdıklarından, dolayısıyla adını yaşatacak çalışmalarından örnekler vermek yerinde olacaktır.

Ege ve Adnan Menderes Üniversiteleri, Tarih dünyası en verimli olacağı bir çağda Serap Yılmazı yitirdi.

Serap Yılmaz'a tanrıdan rahmet ve geride kalan sevenlerine sabır, sağlık ve esenlik dileklerimizle.

Yayın ve Etkinlikleri:

a. Makaleleri

1. "Osmanlılarda Serbest Ticaret Konusunda Bir Lâyiha" ,*Tarih ve Toplum* 96 , 354-362 , 1991
2. "İranlı Ermeni bir Tüccarın Terekesi ve Ticari Etkinliği Üzerine Düşünceler", *Tarih İncelemeleri Dergisi* VII, 191-215 ,1992 .
3. "Osmanlı İmparatorluğu'nun Doğu İle Ekonomik İlişkileri: XVIII. Yüzyılın İkinci Yarısında Osmanlı-Hint Ticareti İle İlgili Bir Araştırma, Fransız Arşivlerinden I", *Bulleten* LVI /215, 31-62, 1992.
4. "XVIII. Yüzyıl Tekstil Dünyasından: Hindistan ve Osmanlı İmparatorluğu'nun Pamuk ve İpek Karışımı Kumaşları, Fransız Arşivlerinden II", *Bulleten* LVI /217, 775-807, 1992.
5. "XVIII-XIX. Yüzyıllarda İzmir'de Fransızlar", *Çağdaş Türkiye Araştırmaları Dergisi* 3, 89-115, 1993.

b. Uluslar arası Kongrelerde Sunulan Bildirileri

1. "Trafic Portuaire d'İstanbul dans la seconde moitié du XVIII e siècle: La journée du 23 Avril 1772", (XVIII. Yüzyılın İkinci Yarısında İstanbul Limanı'nın Trafiği: 23 Nisan 1772 Günü) ,*Histoire économique et sociale de l'empire Ottoman et de la Turquie 1326-1960*, Actes du sixième congrès international tenu à Aix-en-Provence du ler au 4 Julliet 1994, Sözlü , 4/07/1994.
2. "Osmanlı İmparatorluğu'nun Dünya Ekonomisi İle Bütünleşme Süreci Hakkında Bir Araştırma" ,*VII. Uluslararası Osmanlı İmparatorluğu'nun Sosyal ve Ekonomik Tarihi Kongresi* (1300-1920), Sözlü, 25/07/1995.
3. "Les Manufactures Textile Ottomanes du XVIII e siècle" (18. Yüzyılda Osmanlı İmparatorluğu'nda Tekstil İmalathaneleri)" ,*12th Symposium of the Comité International d'Etudes Pré-ottomanes et Ottomanes*, Çek Cumhuriyeti, Prag, Sözlü, 9/09/1996.
4. "Une famille Française d'izmir: Les Girauds (de 18 ème siècle à nos jours), [İzmirli Fransız Bir Aile: Jirolar (18. Yüzyıldan Günümüze)], *13. CİEPO Uluslararası Türk Bilimleri Kongresi*, Sözlü, 21/09/1998.
5. "Les échanges maritimes entre Izmir et Alexandrie d'Egypte en 1775", (1775 Yılında Mısır İskenderiyesi ile İzmir Arasındaki Deniz Ticareti), *9the*

International Congress of Economic and Social History of Turkey, Sözlü, 20/08/2001.

c. Ulusal Kongrelerde Sunulan Bildirileri

1. "Osmanlı İmparatorluğu'nda Yünlü Kumaş Endüstrisi ve Ticareti (XVII. Yüzyıl)", *Fırat Üniversitesi 1.Tarih Sempozyumu*, Sözlü, 14/09/1993.

2. "Hasan Ali Yücel'in Çocukluğu ve Çocukları", *Doğumunun 100. Yıldönümünde Hasan Ali Yücel Sempozyumu*, İZMİR, sözlü, 16/01/1997.

3. "Türk Milliyetçiliğinin Ekonomik Kökenleri ve İzmir'de Milli İktisat Uygulamaları", *Tarih ve Milliyetçilik, I.Ulusal Tarih Kongresi*, MERSİN, sözlü, 30/04/1997.

4. "Bölge Tarihi Nedir ? Nasıl Yazılır ?", *Isparta'nın Dünü, Bugünü ve Yarını Sempozyumu II*, ISPARTA, sözlü, 15/05/1998.

5. "Tekstil Uygurлығы ve Buldan", *Buldan Sempozyumu*, BULDAN, Sözlü, 23/11/2006.

6. "XVIII. Yüzyıl Sonlarının En Zengin İzmirli: Hacı Osman Efendi" *Marmara Üniversitesi Birinci İktisat Tarihi Kongresi*, 7-8 Eylül 2007, İstanbul Sözlü, 07/09/2007.

d. Konuşmacı olarak katıldığı toplantılarda ele aldığı konular

1. "Dünya Kadınlar Günü, Atatürk ve Kadın Hakları, 80. Yılında Cumhuriyet, Tarih Nedir? Tarih Bilinci ve Yöntemler"

e. Çevirileri

1. "Osmanlı İmparatorluğu'nda Deniz Ticareti", Çeviri: Daniel Panzac, "Les échanges Maritimes dans l'Empire ottoman au XVIII è siècle", *Revue de l'Occident Musulman et de la Méditerranée*, 39 (1985-1), 1989, 177-188, *Tarih İncelemeleri Dergisi*, IV, 179-192, 1989.

2. "Osmanlı İmparatorluğu'nun Nüfusu, Elli Yıllık Araştırma ve Yayınlar", Çeviri: Daniel Panzac, *Population de l'Empire Ottoman Cinquante ans (1941-1990) de publications et de recherches*, *Travaux et Documents del'I.R.E.M.A.M.*, no. 15, Aix en Provence, *Bulleten* 223, 785-788, 1994.